POSŁANIEC

POLSKO - KATOLICKIEGO KOSCIOŁA

MESSENGER OF POLISH CATHOLIC CHURCH

Tygodnik poświęcony sprawom religijnym, społecznym i naukowym.

Rok II. Newark, N. J., Niedziela, 11-go Maja 1924 r. No. 19.

Copy 2 cents. Pojedyńczy Nr. 2 centy.

PRZEDPŁATA: ROCZNIE $2.00 — PÓŁROCZNIE $1.00.

KS. JÓZEF ZIELONKO, Wydawca. 74—13th Avenue.

O PROHIBICJI KSIĘŻEGO BEZŻEŃSTWA I JAK KSIĘŻA RZYMSKO-KATOLICY ZACHOWUJĄ PROHIBICJĘ.

W Gratzu 26-letni ks. Karol Untedleitner skazany został na 4 miesiące ciężkiego więzienia za zbrodnie płciowe, popełnione na 8-miu dziewczynkach w wieku między 8 a 12 rokiem na plebanji w Blumeau w obecności innych dziewczynek, z któremi rozmawiał o sprawach religji..

Sąd w Neapolu skazał franciszkana Salwatona M. na dwa i pół roku więzienia, gdyż za wielkim ołtarzem popełniał to z chłopcami, usługującymi do mszy, co Grecy nazywają "pajdika.

W Insbruku skazano na pięć lat więzienia ks. T....., za liczne fakty uwodzenia swych uczennic.

W Genui skazano mnicha P. na dwa lata więzienia poprawczego za zbrodnię seksualna na 12-letnim chłopcu spełniane.

W Salerno kleryk F. M., żył z 18-to letnią Barella, gdy im się urodziło dziecko, kleryk wyrzucił je przez okno na śmietnik, gdzie zmarło. Parę kochanków osadzono w więzieniu.

W Bisagge pod Batletta mniszka Salotti d'Accolt rzuciła się do studni klasztornej, gdyż ją ksiądz zgwałcił..

Sąd w Monachium skazał na dwa lata więzienia ks. Schr. za nie moralne postępki z dziatwą szkolną.

W latach 1901 i 1906 skazano tylko w samych Włoszech 176 księży za występki przeciwko moralności. W Namur skazano ks. na 8 lat więzienia za liczne przestępstwa przeciwko moralności z dziatwą szkolną.

W Christofsgrund pociągnięto ks. Sch za zbeszczeszczenie całego szeregu małych dziewczynek.

Księdza P. G. W. skazano na 15 lat przymusowych robót, za uwiedzenie w kaplicy domowej przły siebie zbudowanej, 17-tu panienek.

W Altenburgu skazano na dwa i pół roku więzienia poprawczego ks. B. B. z H. za akty niemoralne z dziatwą szkolną. Na rok więzienia za popełnioną na uczennicy zbrodnię, skazano katechetę M. w Worme.

HILL TEATR
SPRINGFIELD AVENUE,
przy zbiegu So. Orange Ave.

5 WSZYSTKICH GWIAZD 5

Wodewil i Ruchome Obrazy

Poniedziałki i Czwartki zmiana programu.

od 1. p. p. do 11-ej, wieczór.

Ks. M. z Avayron chciał na stacji kolejowej popełnić akt niemoralny z młodym żołnierzem, ale ten go porządnie obił i w dodatku kazał aresztować.

Ks. R. z Kalmuenz z powodu licznych wykroczeń przeciwko moralności zbiegł do Szwajcarji, lecz go schwytano i osadzono na rok i pół do więzienia.

Ksiądz M. założył w Griesdorf Koło Panien; przyłapano go na cmentarzu na czułem stosunku z jedną z członkiń i oddano do sądu.

Ksiądz Jerzy Ch. w Insbruku skazany został za homoseksualizm.

Ksiądz Sch. z Froschheim, oskarżony o szereg czynów nieobyczajnych — zbiegł... Tak samo zbiegł do Ameryki w 1908 roku jezuita dr. S., który wezwany w Karwinie do umierającej dziewczyny, zgwałcił ją...

Ksiądz B. z Castelamonte, wraz z dwiema swojemi kochankami zdefraudowawszy 80 tysięcy lirów, zbiegł.

Ksiądz H. z G., w Monachium został skazany na rok więzienia za nieobyczajne stosunki z dziećmi. — Na ośm miesięcy sąd w Konstancyi skazał ks. G. H. za zbrodnie przeciwko moralności.

Sąd w Menningen skazał na 3 lata więzienia poprawczego ks. E. za zbeszczeszczenie 40 chłopców w zakrystji i konfesyonale.

W jednem z miast Górnośląskich, którego umyślnie nie wymieniamy, ksiądz pewien w wigilię swego ćwierćwiekowego kapłaństwa został przyaresztowany pod zarzutem przekroczeń moralnych z dziećmi, które przygotowywał do pierwszej komunji św.

W Medyolańskim klasztorze "Pocieszenia" stręczono księżom dziesięcioletnie dziewczynki. Główny Don Juan, nazwiskiem Don Piva, skazany został na 16 lat więzienia poprawczego.

Ks. W. z Wenigumstadt został skazany przez sąd w Aschaafenburg na rok więzienia za zbrodnie seksualne z dziećmi.

Ksiądz B. z Hohenlinden został skazany na sześć miesięcy i 15 dni więzienia za nieobyczajność z dziećmi jego opiece powierzonemi.

We wrześniu 1908 roku w Rzymie młody ksiądz zamordował starego Don-Constantini, z którym uprawiał homoseksualizm i po dokonaniu morderstwa z całym spokojem odprawił mszę świętą..

W Cantu pod Como, w listopadzie 1909 roku, trzech mnichów pociągnięto do odpowiedzialności za nieobyczajność z sierotkami, powierzonemi ich opiece. Klasztor zamknięty został.

W Badeńskiem miasteczku O., ks. S. skazany został za krzywoprzysięstwo i nieobyczajnoćś. — W marcu 1910 r. zbiegł ks. inspektor okręgu szkolnego, S. z Kolbermor, który miał dziecko ze swoją służącą, a następnie podmówił ją do krzywoprzysięstwa, aby winę zwalić na kogo innego. W tym też samym czasie w Luksemburgu, pociągnięto ks. z Medernich za nieobyczajność z dziewczynkami, przystępującemi do pierwszej komunji św. Za to samo i w tym samym czasie skazano w Waldshut księdza na 10 lat więzienia poprawczego i 10 lat infamji.

Bawarscy księża: Schlecht, Natili i Mosauer, za wykroczenie przeciw moralności skazani zostali na 8 do 10 lat więzienia.

Wedłe stenograficznego protokołu parlamentu austryackiego z 21-go lutego 1901 r. w jednym tylko 1900 roku — 63 księży rzymsko-katolickich popełniło różne zbrodnie seksualne. Jeden przykład tylko dla przykładu przytaczam: — Biskup Vilmos hrabia B. został przez pewną damę z arystokracyi oskarżony, iż zaraził ją syfilisem. Sprawy nie udało się zatuszować.

Ciąg dalszy nastąpi.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

Mussolini, premiej włoski, wydał rozkaz do wszystkich, którzy kupili u papieży po 1870 roku jakie tytuły — aby je zaprzestali używać w zjednoczonych a uwolnionych z pod papieskiego jarzma Włoszech, są tylko znane tytuły nadane przez rząd i króla, — bo Włochy nie mają dwóch rządów papieskiego i królewskiego, lecz tylko jeden rząd królewski.

Premier Mussolini dowodzi też i to, że dawniej kościół był demokratyczny. Papież Innocenty dziesiąty, który panował w 17tem stuleciu, wydał rozkaz zabraniający używać odznak i świeckich tytułów rodowych członkom świętego kollegjum. Kiedy arcyksiąże austryacki Leopold Habsburg, na początku 19-go stulecia został członkiem św. kollegjum, odrzucił austryacką koronę i tytuł, a przyjął tytuł „kardynał Austrji Leopold". To samo musiał uczynić książę Lucjan Bonaparte. Bonaparte mieszkając długie lata w Rzymie, znany był wszystkim jako „kardynał Bonaparte". Zmarły papież Benedykt 15-ty, wstępując do świętego kollegjum odrzucił dawny tytuł „Marquis dela Chiesa", potwierdzając tem rozkaz Innocentego 10-go z 17-go stulecia.

Papieże Pius 9-ty i Leon 13-ty, pomimo, że niemieli żadnych praw, w dalszym ciągu sprzedawali za drogie pieniądze tytuły hrabiów, książąt, markizów, nietylko w Europie, ale nawet i w Ameryce.

Wiemy, że w Ameryce konstytucja zabrania używania tytułów z zagranicy rodowitym Amerykanom, od cudzoziemców przyjmujących obywatelstwo amerykańskie, żąda wyrzeczenia się dawnego poddaństwa lub obywatelstwa na korzyść Ameryki. Bogaci a pustki w głowie mający dorobkiewicze amerykańscy, świadomie kpią z praw amerykańskich.

Józef Loubat z New Yorku, syn bogatego kontraktora, który zakładał tory kolei ulicznej w Paryżu, kupił od papieża Leona 13-go tytuł księcia. Właściciel jednego z większych sklepów galanterji w San Francisco za wielką ofiarę na świętopietrze, otrzymał tytuł „Marquis" Murphy. Bogata wdowa po Hugo McLaughlin, który był długie lata wodzem demokratów w Brooklyn, N. Y. Za hojne ofiary złożone papieżowi, otrzymała tytuł „Marchiones". Marcin Maloney, gazowy magnat w Filadelfji, który po przybyciu z Irlandji pracował jako plumer i zakładacz rur gazowych, za to, że część swoich dóbr dał papieżowi, otrzymał tytuł „Marquis" z czego ogromnie jest dumny i zawsze to z wielką powagą i nabożeństwem podkreśla. Zmarła panna Anna Leary w New Yorku, została obdarzona przez papieża tytułem „Countessa", za to, że część swoich dóbr poświęciła na instytucje papieskie w New Yorku.

Panowie Hayes i Mundelein, za pół miljona dolarów, kupili tytuły kardynałów. W wiekach średnich, sprzedawali też papieże tytuły doktorów różnym naciągaczom, głupcom i nieukom. W czasach reformacji sprzedaż ta została poddana ogólnej krytyce. Niemcy nawet z fabrykowali dowcipny przysłówek „Doctor Romanus, Asinus Germanus" — co znaczy: Doktor rzymski — osioł niemiecki.

Dziś nietylko że między księżmi rzymskiemi jest dużo, do których to przysłowie można zastosować, ale i między świeckimi nieukami i groszorobami są doktorzy, hrabiowie, książęta, markizy oraz różnego rodzaju lokaje i fagasy — jako papiescy dygnitarze — Dla nas ludzi wolnych, są to politowania godne kreatury, które powinno się odesłać do domu dla umysłowo upośledzonych.

O RÓŻNYCH RELIGJACH I SEKTACH.

Kiedy żydzi jęczeli pod jarzmem egipskiem, słabe zaledwie mając pojęcie i wspomnienie o swoim dawnym bogu, zjawił się Mojżesz, który ich nanowo odrodził i który bogu nadał nowe imię i który ich wywiódł z domu niewoli. Formułą jego było imię Jehowa. Mojżesz osobiście rozmawiał z Bogiem. Wiedział on, że to jest Bóg żywy — i to w nim budziło pewność i dawało mu moc, która za nim lud pociągnęła. Walka jego, była to walka boga Mojżesza z bogami Egiptu. Niema to żadnego znaczenia, czy Jahwe zapożyczone jest od Kenitów czy skądbądź. W każdym razie on wyrobił fizjonomie Izraela: nie naród Izraelski wybrał sobie boga, ale bóg sobie wybrał Izraela — i zesłał mu proroka, który go przez Czerwone morze przeprowadził do ziemi obiecanej. Oczywiście nie idzie tu o autentyczność faktów, tylko o wyobrażenie, które zapanowało w narodzie i stało się punktem wyjścia dla ukształtowania religji Mojżeszowej.

Jahwe był to przedewszystkiem Bóg który wyzwolił żydów z niewoli egipskiej. Zapewne przepaść oddziela pojęcia ludowe od pojęć proroków, ale podstawa ich myśli jest ta sama. W pierwszym okresie przeważa w potęgę Boga. Pierwszą koniecznością było żyć. Izrael miał zachować zdobytą wolność, zorganizować się narodowo i szukać stałej siedziby. Tą siedzibą miał być Chanaan. Nie można było nic rozpocząć bez Jehowy. On wyzwolił naród; on stworzył więź narodową i w jego imieniu powstała organizacja pierwotna. Organizacja ta dopłynęła do Synaju — i tu sformułowano pierwiastki Thory, Thora po długich wiekach przetworzyła się w Pentateuch. Słusznie też nosi imię ksiąg Mojżeszowych, gdyż on je stworzył.

Nadto, oprócz samego faktu bytu narodowego, którego Jahwe był zbawicielem, był on nieustającą pomocą Izraela. Aż do czasów Dawida istnienie narodu było wciąż narażone na niebezpieczeństwo; napaści wrogów, sąsiadów wielkich i małych — groziły Izraelowi zagładą. Ale Jehowa stanął na jego czele i w proch łamał nieprzyjaciół. Jehowa był wówczas przedewszystkiem bogiem wojny — i najbliższą, najrzeczywistszą była jego obecność wśród wrzawy wojennej np. przeciw Filistynom. Im bardziej Izrael się zamykał w sobie, tem był pewniejszy swego Boga. W bitwach okazał się on bogiem żywym. Jak wezwał Mojżesza, tak później wzywał mężów potężnych, którzy prowadzili lud do walki. Zapał narodowy łączył się tu z religijnym. Wojny Izraela były wojnami Jehowy — i ku jego czci brzmiał okrzyk „za Jehowę i za Gedeona!" Te wszystkie myśli wyraża pieśń Debory, uważana za jedno z najdawniejszych pism starego testamentu.

Takie też jest znaczenie słów: Jahwe Zebaoth, używanych prawie jak imię własne. Podług Kinga nazwa ta powstała jako przeciwieństwo z kultem armji gwiazd, zrodzonym pod wpływami asyrobabilońskiemi. Inni rozumieją tu aniołów albo razem aniołów i gwiazdy. Najprościej zdaje się uważać Jahwe-Zebaoth w znaczenie „Bóg wojsk" — naturalnie wyraz ten z czasem nabrał głębszego znaczenia.

POLSKA RODZINA

Przyjmę jednego lub dwóch panów na mieszkanie. Ładne dwa pokoje umeblowane na piętrze od frontu, z osobnem wejściem.

70 HOWARD STREET

MISJE DAWNIEJ A TERAZ.

Wedle prawa kościelnego nosi papież wszelkie ustawy w skrzyni serca swego, ale mnie biednemu — Pan Bóg klucza od tej skrzyni nie dał." Takiemi słowami zbywał papież Klemens posłów. Nic też dziwnego, że król Henryk postanowił rozciąć te węzeł sam; żonę swoją Katarzynę kazał ściąć i ożenił się z Anną Boleyn przy pomocy księży: Foksa, Kranmera, Cromwella założył kościół episkopalny, kardynała Wolsey złożył z urzędu i raz na zawsze zerwał z papieżem. W ten sposób i papieska inkwizycja „święta z Anglji raz na zawsze musiała być usunięta.

W Polsce byli także inkwizytorowie. Piotr z Hołowni, Mikołaj, przeor dominikański z Sieradza, Jan Chryzostom w Poznaniu, Piotr w Krakowie, Marcin z Brześcia, Jakób Grzymała i inni. Pawła Skarbińskiego, inkwizytora z Poznanią, chciała szlachta utopić nawet w rzece Warcie. Palono także na stosach, wyrywano języki — jak np. Kazimierzowi Łyszczyńskiemu, ale inkwizycja nie była u nas tak straszna jak w innych krajach, gdyż naród polski nie ma w sobie żyłki znęcania się nad innymi.

W całym ówczesnym kościele rzymsko-katolickim widać tylko stosy ognia a wśród płomieni wyznawców Chrystusa z krzyżem w ręku, oddając swe życie w ofierze. W powietrzu wznosiły się kłęby dymu i czuć było zapach smażonego ludzkiego ciała, którem się żywił papież i zakonnicy Franciszkanie i Dominikanie przeważnie, albowiem majątki tych ofiar przechodziły na własność tych zakonów.

Zewsząd słychać było jęki nieszczęśliwych ofiar, skargę biednych sierót nawpół nagich, głodnych i wijących się z bólu, rozpaczy, bo stracili nietylko opiekunów i żywicieli, lecz im zagrabioną została przez chciwych mnichów ich ojcowizna, zwłaszcza, że mni

KORNEL KACZOROWSKI

Nowo Otwarta Polska Gospoda

33 WEST STREET, róg Mercer St.

J. DOBOSZ

Biuro realnościowe, sprzedaż domów lot i farm.

38 CHARLTON STREET

Pozdrowienie Czytelnikom „Postępu"

SĘDZIA POKOJU I NOTARJUSZ

A. COHEN

231 COURT STREET

Tel. Market 9485

F R. R U B I N I A K

Polska Gospoda, oraz hala na wszelkie zabawy.

62 JONES STREET.

S. K O N I O R

do sprzedania restauracja i Gospoda

116 SO. ORANGE AVE.

róg Beacon St.

ALFONS DYCHDALEWICZ

SKŁAD WĘDLIN I WYRAB MIĘSA

38 WEST STREET

róg Mercer Street

Tel. Waverly 6725

GOSPODA „POD ZŁOTYM ULEM"

M. Cwikowski i F. Stankiewicz

92 BELMONT AVENUE

Telefon Market 3336

S & R. CLOTHES SHOP

Wiosenne i Letnie Ubrania dla mężczyzn

Ceny umiarkowane.

189 SPRINGFIELD AVE róg Prince

chy tylko w tym celu wydali na męki jakiegoś członka rodziny, aby zagrabić majątek swej ofiary, a biedne sieroty musiały z głodu ginąć.

W taki to sposób papież utwierdzał swe panowanie i do pomocy wzywał opieki królów, książąt i cesarzy. Który z panujących stawał się silniejszym tego stawał się papież wasalem i uniżonym sługą. Wyłamał się papież z pod wpływów cesarzy niemieckich a oddał się pod opiekę królów francuskich, ci zaś przenieśli stolicę papieską z Rzymu do Awinionu w roku 1305 (A więc już kosciół przestał się nazywać rzymsko-katolickim, tylko francusko-katolickim?) Na nowej stolicy przez lat 70 papieże pełnili pokornie rozkazy królów francuskich. Ale mieli za mało swobody, nie mieli tak wielkich dochodów jak w Rzymie i wogóle brak im było wygód rzymskich. Wtedy kochanka Grzegorza XI, zakonnica Katarzyna z Sienny, wpływała na Grzegorza, żeby wrócił do Rzymu. Gdy Grzegorz zwlekał z powrotem, ona wpierw do Rzymu poszła, przeczuwając, że i papież za nią — jako za swą oblubienicą — podąży. Tak się też i stało. Gzegorz w 1377 roku przybył za nią do Rzymu. (Aby ten romans Katorzyny z Grzegorzem zakryć — ogłoszono Katarzynę świętą i lud do dziś dnia modli się do tej rozpustnicy i nałożnicy papieskiej.) Król francuski zamianował tymczasem w Awinionie Klemensa VII papieżem (1387 — 1417) i odtąd znowu — jak w wieku XI-tym było odrazu trzech a nawet czterech papieży, którzy się wzajemnie i współnie wyklinali, poniewierali i mordowali stronnictwa przez się postanowionych sędziów inkwizycyjnych. Lud był w niemałym kłopocie, bo jak się oświadczył za jednym papieżem, to go drugi wyklinał, palił na stosie i dobra konfiskował. W tym chaosie lud nie wiedział w co wierzyć i jak wierzyć, bo za wszystko klątwa i kara czekała a stosy ognia ciągle płonęły i lochy pod klasztorami pełne były nieszczęśliwych ofiar. Zdawało się, że już Bóg zupełnie opuścił ludzkość, że już nastąpi zatrata rodzaju ludzkiego, który musi spłonąć na stosach i że nie ma żadnego ratunku ani zbawienia dla nikogo. Zdawało się, że Bóg zamknął oczy swe, aby nie patrzyć na swoje

Telefon Mitchell 3373.
Residence Tel. Bigelow 4534

Jerome Alper

POLSKI ADWOKAT

207 MARKET STREET

Newark, N. J.

Dla wygody naszych klientów otworzone zostało drugie biuro:
256 Hollywood Ave., Hillside, N. J.

PIOTR DOŁONGIEWICZ

Cukierki, Cygara, Papierosy.

Cukierki, Cygara, Papierosy oraz chłodne napoje.

146 LIVINGSTON STREET

E. GABINEK i J. ZAJĄC

POLSKA RESTAURACJA

Otwarta dzień i noc dla wygody wszystkich.
Świeże pożywienie, ceny niskie.
64 JONES STREET

Telefon Mitchell 1655

JULJAN DEMKÓW

Sprzedaje Farmy, Loty i Domy
58 MORTON STREET

S. KOZUBAL

SKŁAD WĘDLIN I WYRĄB MIĘSA
102 SO. ORANGE AVENUE.

WŁ. HUSAKOWSKI

WYRĄB MIĘSA
239 COURT STREET

dzieci i serce Jego Boskie stało się nieczułe na upośledzenie i nędzę nieszczęśliwych i biednych ofiar. Zdawało się, że już Bóg zamknął niebo, aby żadna łaska Boża na rodzaj ludzki nie spłynęła, ani żeby też żadna skarga poniewieranych i nieszczęśliwych do niebios się nie dostała. Zdawało się, że Bóg spuścił z łańcucha Lucypera, któ ry się w cielił w papieża i roztworzył piekła bramy a stamtąd wyszli szatani wcielili się w zakonników: Dominikanów, Franciszkanów, Krzyżaków, biskupów, kardynałów, aby ci zniszczyli potęgę niebios, zamienili świat cały w kupę zgliszcz, wytępili ludzkość, uczynili nad nią po śmierci jeszcze sąd, a później zwrócili się do Boga z bluźnierczemi słowami: "Gdzież Boże Twoja potęga? — Gdzież się podziały te miljony stworzeń, których nazywał Jezus swoimi braśmi i siostrami? — Gdzież jest ta wiara, którą Chrystus zostawił? Oto wszystko leży pod naszemi stopami, więcej już odtąd nie będzie nikt, wierzył w Boga, ale w nas, tj. papieża i jego sług, odtąd nie będzie się nikt bał Boga tylko nas, odtąd nie będziesz rządził Boże światem tylko my. Odtąd nie wolno Ci, Boże udzielić nikomu żadnej łaski, ani zbawić nikogo bez naszego pozwolenia.

Ciąg dalszy nastąpi.

Kościół Polski Katolicki przy zbiegu ulic Wilsey & Warren. — Nabożeństwa w niedzielę, o godzinie 10:30 przed południem; nauka dla dzieci o 3-ej po południu.

Rodacy, braliście udział w nabożeństwach, których nierozumiecie. Bo iluż z Was mówi łacińskim językiem?

Przybywajcież więc licznie na nabożeństwa odprawiane w języku ojców naszych — w języku naszym, polskim.

Wszystkich zapraszamy

Komitet i Proboszcz.

J. MOCULSKI

Skład wędlin i wyrąb świeżego mięsa.

88 WEST STREET

S. ZBOROWSKA

Grosernia z buczernią i Owocarnia.

259 FERRY STREET

Tel. Mulberry 3199—0395

I. SIEGEL

FARBY, POKOSTY, OLEJE, TAPETY.

8 CHARLTON STREET,

przy Springfield Ave., Newark.

STANISŁAW KLASŁO

Cukierki, cygara, papierosy i chłodne napoje.

Dostarczam muzyki na zabawy.

92 FERGUSON ST.

Telefon Market 7239

JÓZEF ROTH

Polsko-Słowacki Pierwszorzędny

MĘSKI KRAWIEC

Czyszczenie, prasowanie i reperacja naszą specjalnością.

132 WEST STREET

między Montgomery i W. Kinney

ST. PAŁUBIAK

Polsko-Ukraińska Restauracja oraz Hala na wszelkie okazje.

150 COURT STREET.

Tel. 1847 Market — Res. Tel. Mitchell 2518

W. GULKA i A. PORZEZINSKI

Zapraszamy przyjaciół i znajomych do naszej nowootwartej
RESTAURACJI I GOSPODY
172 SO. ORANGE AVENUE, róg Newton St.

Zawiadamiam przyjaciół i znajomych, że przeniosłem swój interes z pod No. 96 Howard St., do nowego lokalu mieszczącego się pod No. 55 SOUTH ORANGE AVENUE,

JÓZEF NIERADKA

POLSKA GOSPODA I RESTAURACJA

Tel. Bergen 3483.

DR. LEON BANACH

2867 BOULEVARD JERSEY CITY

Tel. Mulberry 0854

TOMASZ W. SMOLUCHA
Fotograf-Artysta
Zdjęcia na zamówienia.
75 HOWARD ST., NEWARK, N. J.

J. MITCHKO
SKŁAD MUZYCZNY
Fonografy, rekordy. Najnowsze rekordy polskie, węgierskie, ruskie, rumuńskie i niemieckie.
Oraz reperacje gramofonów.
217 E. FERRY STREET

M. KOLTON
POLSKA APTEKA
Świeże lekarstwa; wszelkie krajowe zioła i korzenie zawsze na składzie.
214 Ferry Street, róg Marchant.

LEON GÓRSKI

Biuro Realnościowe, Gospoda i Restauracja.
48 SO. ORANGE EVENUE

Tel. Mitchel 1554.
PAWEŁ PITNICKI
Polska Gospoda
52 WALLACE STREET

Tel. 9109 Market
POLSKI DENTYSTA
Dr. B. B. MATZ
41 BROOME STREET
róg Springfield Avenue.

N. BERTL'S

Skład djamentów i wszelkiej biżuterji.

46 SPRINGFIELD AVENUE